

deloma so tudi razne osebnosti krive napetega razmerja na tem učnem zavodu; tako pripravnih mož za učiteljski stan je le malo, kakor je bil naš profesor-starosta Krušič.

Le eno lepo lastnost Krušičevo hočem še omeniti. Posebno so mu bili pri srcu zatirani slovenski dijaki. Nočem vzbujati bridkih spominov! Toda saj itak še živo vemo starejši, kako se je godilo s slovenskimi dijaki na celjski gimnaziji od l. 1875. po odhodu blagega ravnatelja Premru-a. S strogim zaporom, z izključenjem so se kaznovali radi vsakega tudi najmanjšega narodnega pojava in nekoliko časa se je videlo, da hočejo iztrebiti iz tega zavoda zadnjega slovenskega dijaka. Med dijaki je nastala zbežnost, trumoma so zapuščali rodna tla v Celju ter se selili na Kranjsko. Koliko bridkih ur je tedaj imelo rahlo čuteče srce našega slavljence, koliko bojev je moral tedaj bojevati za svoje ljubljence slovenske dijake z vodstvom in v učiteljskih konferencah in vse — zaman. V teh burnih časih je moral Krušič kelih samozatajevanja do dna izpiti. Omenil sem to, da se vidi, da Krušič kot učitelj ni bil na rožicah postlan, in da opomnim vse dijake-mučenike celjske gimnazije, da se svojega neustrašenega zagovornika in zaščitnika prof. Krušiča vedno hvaležno spominjajo. Duševno je radi njim prizadanih krivic največ trpel med vsemi.

Bog živi še mnogo let idealnega človeka, vzglednega duhovnika, nepozabnega profesorja!

Amicus.

Slovenska zemlja in nje zgodovina v verzih.

Pod streho hiše rajnega škofa Jerneja Widmerja v Kranju je našel osmošolec S. več zvezkov rokopisa, namenjenih za v peč; nekaj zvezkov cele zbirke jih je bilo že romalo po tej ne več nenavadni poti, nekaj pa jih je najditelj otel pogube. Vsi zvezki obsegajo verze najrazličnejše vsebine. Vse je v duhu Jakoba Zupana, slovenskega „plutarčka“ in „nestorčka“. Tu imamo natančno geografijo slovenske zemlje. Za vzgled nekaj kitic iz zvezka, ki ima naslov: „Gorska pot. 1848“.

Kitica 1.

Veselje mi budi Gorensko,
Dežele kjer se omeje,
Od tam gre čast za vse Slovensko,
So venci Kranje te goré.

Kitica 2.

Slovcov stare rodovine
Tam drago jedro še živi,
V zelene bistriške doline
Iz raja sever kjer doni.

Kitica 5.

S Tirolov vre v Koroško Drava,
Ki žila je v Sloveniji,
In v sredi slavna 'zvira Sava,
Ilirje raje ki sledi,

Dotični „pesnik“ natančno pozná imena gorâ in hribov po vsem slovenskem svetu. Prim kitico 17:

Plebevn'ca, Rož'ca in Golica
In jasno zala Belšica,
Visoki Stol in Zelenica,
Pod tkero (sic) je Begunšica.

Kitica 33.

Lobnik in Ojstrivrh v levici
In Blegaš v Soro pelje me,
In Pašen, Klančov varh v desnici,
Rakitov'c, Črni verh kopé

It'd. it'd. it'd. (vseh kitic „Gorske poti“ je 252.)

Vzemimo v roke drugi snopič. Napis „Turške vojske“. V 170 kiticah imamo natančno zgodovino te dōbe. Za vzgled bodi kitica 41 (za l. 1480):

Do Cirknice so prihrumeli
Logatec tud' požigajo,
Čez Št. Ožbolt v gozdu so hropeli,
V Koroško spet se vsujejo.

Tretji pa zopet opeva vode, slapove, brezna, jezera, reke, gore itd. na Slovenskem. Triglav n. pr. opeva v 9. kiticah; pripisan je datum: 1847.

Kitica 2.

Triglav sem v zali visokosti,
Le malo časa brez meglic,
Kraljujem v božji tu svetlosti
Čez jezer zelenih goric.

Kitica 3.

So bliski moji zlati venci,
Bobni mi vedno bobna glas,
In v brezdnov mojih grozni senci
Vihar mi poje slednji čas.

V drugih zvezkih zopet se opisuje zgodovina nekdanjih ilirov, kot prednikov naših, popolnoma v duhu ilirske dōbe. Rokopis nima pesniške cene prav nobene in jezik je poln koseskizmov. Kdo bi se bil bavil s takimi študijami? Ker utegne rokopis s kulturnega stališča zanimati, smo se obrnili do strokovnjaka, ki nam bo stvar pojasnil.

„Ocrč najnovije slovenske književnosti“.

(„Hrvatsko Kolo“ I., str. 374. in sl.) Dobili smo od g. prof. dr. Ilešiča sledeči dopis: O naznanilu te moje razprave, ki ga je prinesel zadnji „Dom in Svet“, pripominjam sledeče: I. Kritičar je popolnoma prezrl s m o t e r mojega spisa, ki sem ga jasno izrazil v uvodu: Spis naj bi bil referat v svrhu informacije. Esayska splošnost ne more in ne sme biti svojstvo takega referata. II. Pisal sem za Hrvate, ne za Slovence; bil sem torej tako rekoč učitelj, ki podaja učencem novo snov. Učiti pa človek ne sme začeti s splošnimi dogmatičnimi stavki, marveč s konkretnimi, nazornimi dejstvi. Splošni